

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 30.12.2003
KOM(2003) 838 endelig

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN
TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET**

**om brugen af artskrydsede vinsorter til fremstilling af kvalitetsvin
i bestemte dyrkningsområder**

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN
TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET**

**om brugen af artskrydsede vinsorter til fremstilling af kvalitetsvin
i bestemte dyrkningsområder**

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Indledning	3
2.	Retsgrundlag	3
3.	Den af Kommissionen finansierede undersøgelse	4
4.	Vurdering af virkningerne på kvaliteten	5
5.	Vurdering af virkningerne på miljøet.....	6
6.	Vurdering af virkningerne på markedsbalancen	8
7.	Undersøgelsens konklusion.....	9
8.	Forslag.....	9
9.	Definitioner	9
10.	Liste over sorter, som er blevet udvalgt til undersøgelsen af brugen af artskrydsede vinsorter, opdelt i hvide og røde vinsorter	10

1. INDLEDNING

- 1.1. Ifølge den nuværende lovgivning må arts-krydsede vinsorter kun benyttes til fremstilling af bordvin, mens kvalitetsvin, kvbd, kun kan fremstilles af *Vitis vinifera*-sorter.
- 1.2. Ifølge den fælles markedsordning for vin skal Kommissionen på grundlag af en uafhængig undersøgelse aflægge rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om eventuel brug af arts-krydsede vinsorter til fremstilling af kvalitetsvin i bestemte dyrkningsområder.
- 1.3. Under drøftelserne i forbindelse med den forrige reform af vinsektoren viste det sig, at der var stærkt afvigende meninger herom i Rådet.
- 1.4. Formålet med denne rapport er netop at opfylde Kommissionens forpligtelse til at give begge institutioner, dvs. Europa-Parlamentet og Rådet et grundlag for de politiske forslag.

2. RETSGRUNDLAG

- 2.1. Rådets forordning (EF) nr. 1493/1999 af 17. maj 1999 om den fælles markedsordning for vin indeholder følgende bestemmelser:
 - 2.1.1. Artikel 17, stk. 3: "Kommissionen finansierer en uafhængig undersøgelse af brugen af arts-krydsede sorter. Den forelægger på baggrund af denne undersøgelse senest den 31. december 2003 en rapport for Europa-Parlamentet og Rådet, i givet fald ledsaget af forslag."
 - 2.1.2. Artikel 19, stk. 2: "I klassificeringen anfører medlemsstaterne de druesorter, der egner sig til produktion af de kvbd, der produceres på deres område. Disse sorter skal være af arten *Vitis vinifera*."
 - 2.1.3. Artikel 55, stk. 1: "Bestemmelserne for produktion af kvbd skal, som supplement til eventuelle nationale regler, der er vedtaget i medfør af artikel 57, stk. 1, under hensyntagen til de traditionelle produktionsbetingelser, i det omfang de ikke har uheldige virkninger for tilskyndelsen til kvalitetsproduktion eller for enhedsmarkedets korrekte funktion, være baseret på følgende elementer:
 - a) afgrænsning af produktionsområdet
 - b) vinstokbestand
 - c) dyrkningsmetoder
 - d) vinfremstillingsmetoder
 - e) naturligt minimumsalkoholindhold udtrykt i volumen
 - f) udbytte pr. hektar
 - g) undersøgelse og vurdering af organoleptiske kendetegn."

- 2.1.4. Bilag VI. B.1: "Den enkelte medlemsstat udarbejder en liste over de druesorter, der er omhandlet i forordningens artikel 19, og som er egnet til fremstilling af hver kvbd, der produceres på dens område. Disse druesorter må kun være af arten *Vitis vinifera*."

3. DEN AF KOMMISSIONEN FINANSIEREDE UNDERSØGELSE

- 3.1. For at vurdere de mulige virkninger på vinmarkedet, hvis artskrydsede sorter tillades til fremstilling af kvbd, iværksatte Europa-Kommissionen i august 2002 en særlig undersøgelse for at få undersøgt resultatet af tidligere arbejde på dette område. Den skulle skaffe oplysninger om artskrydsede sorter på grundlag af en gennemgang af den eksisterende videnskabelige litteratur.

Denne undersøgelse¹ er blevet udført af en ekstern kontrahent, der består af en gruppe eksperter, som har hver sin baggrund og kommer fra tre forskellige lande: Frankrig, Tyskland og Ungarn. Den koncentrerer sig om følgende emner:

- Den betydning, brugen af artskrydsede sorter har for vinens kvalitet i forhold til kvaliteten af vin, som fremstilles af traditionelle sorter
- Den betydning, brugen af artskrydsede sorter har for miljøet og for brugen af plantebeskyttelsesmidler
- Den betydning, brugen af artskrydsede sorter har for EU's vinmarked.

- 3.2. Undersøgelsens resultat skulle besvare tre afgørende spørgsmål:

- Har vin, som fremstilles af artskrydsede sorter, samme kvalitet som vin, der fremstilles af traditionelle sorter?
- Giver artskrydsede sorter mulighed for at formindske brugen af plantebeskyttelsesmidler?
- Hvilken økonomisk betydning vil de artskrydsede sorter få for vinmarkedet, hvis forbuddet mod brug af artskrydsede sorter til fremstilling af kvbd ophæves?

- 3.3. Da der findes adskillige tusinde artskrydsede sorter, blev der til denne undersøgelse udvalgt 8 artskrydsede sorter efter økonomisk relevans og mulighed for benyttelse til fremstilling af kvalitetsvin for således at opnå en repræsentativ vurdering.

¹ Study on the use of the varieties of interspecific vines.
Coordinator, Phytowelt GmbH, Germany.
Partners: Euroquality and INRA, France.
Research Institute Geisenheim and Federal Centre for Breeding research on cultivated plant, Germany.
RIVEMARD, Hungary.

4. VURDERING AF VIRKNINGERNE PÅ KVALITETEN

Hvad angår virkningerne på kvaliteten, kan undersøgelsens resultater i korthed gengives således:

- 4.1. Bær og vin fra artskrydsede sorter udviser varige forskelle i forhold til *Vitis vinifera*.
- 4.2. Uheldige smagsstoffer er det vigtigste problem, når der benyttes artskrydsede sorter. Det drejer sig om en række forskellige molekyler afhængigt af de dyrkede varieteter. Nogle af disse smagsstoffer kan også påvises i vine fra *Vitis vinifera*, når der forekommer gæringsproblemer.
- 4.3. Det andet problem er sukker- og syreindholdet i bær af artskrydsede sorter. Bærrene er tilbøjelige til at være svagt sukkerholdige og forholdsvis stærkt syreholdige. De fleste artskrydsede sorter giver derfor vin med et forholdsvis ringe alkoholindhold uden god syrebalance, især hvis de er dyrkede under kølige vejrforhold.
- 4.4. I Ungarn dyrkes der forskellige artskrydsede vinstoksorter som Bianca, Medina og Zalagyöngye. Eksperterne drøfter stadig fordele og ulemper ved de artskrydsede sorter. Hvis der bruges iltningfri vinfremstillingsmetoder, kan der laves gode bordvine eller kvalitetsvine af disse sorter. På nuværende tidspunkt bliver vin, der fremstilles af artskrydsede sorter, som regel solgt som sammenstukket vin.
- 4.5. I EU har det været forbudt at benytte artskrydsede sorter til fremstilling af kvalitetsvin, fordi de fleste af dem giver vin af ringe kvalitet, bl.a. på grund af deres store ydeevne.
- 4.6. Oplysningerne i rapporten viser, at selv om de fleste artskrydsede sorter unægtelig har store ulemper og giver vin af ringe kvalitet, kan andre beviseligt anvendes til fremstilling af vin af god kvalitet, forudsat:
 - de dyrkes med omhu og plantes på de rigtige steder efter meget strenge og omhyggelige dyrkningsmetoder
 - vinen fremstilles rigtigt og modnes godt.

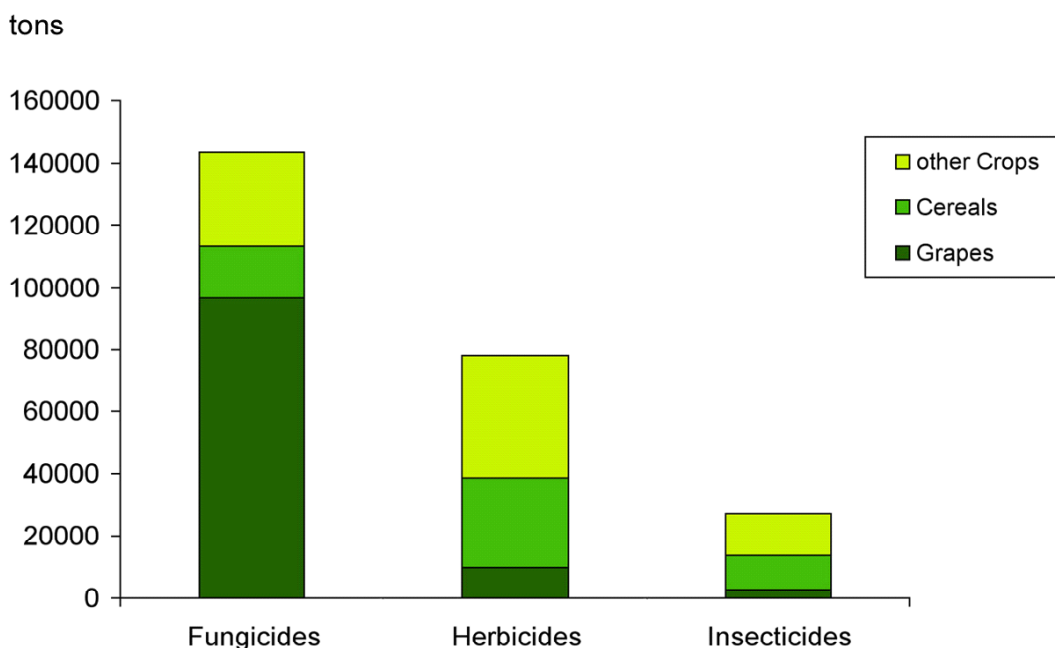
Der skal naturligvis skelnes stærkt mellem oprindelige hybrider og deres mere komplicerede efterkommere, som giver de bedste resultater.
- 4.7. De fleste af indsamlede oplysninger drejer sig om druer, der dyrkes i køligere områder. I disse områder kan varieteter som Villard blanc eller Bianca benyttes til fremstilling kvbd. Sorter med gode egenskaber, især når det gælder farve og garvesyre, kan være et alternativt til fremstilling af rødvine af god kvalitet. Disse sorter kan benyttes til fremstilling af sortsvine, men de egner sig muligvis endnu bedre til sammenstukne vine.
- 4.8. For at kunne give vin af god kvalitet skal sorterne dyrkes under de rigtige vækstbetingelser. Det er almindeligt kendt, at de enkelte varieteter skal dyrkes på steder, som de har tilpasset sig til. Drueavls- og drueavlsoversøgsprocessen og ikke mindst selve lokaliteten har stor indflydelse på sortens tilpasning til sine omgivelser.

- 4.9. Desuden bliver de artskrydsede sorter, som dyrkes eller forsøgsdyrkes i dag, næppe de sorter, der får betydning på europæiske plan, hvis der gives tilladelse til at benytte dem til kvbd. Der vil snarere blive avlet sorter, som har national eller regional betydning og er tilpasset de lokale forbrugeres og vinavlernes krav, således som det er tilfældet med de traditionelle *Vitis vinifera*-sorter.

5. VURDERING AF VIRKNINGERNE PÅ MILJØET

Hvad angår virkningerne på miljøet, kan undersøgelsens resultater i korthed gengives således:

- 5.1. Alle traditionelle europæiske *Vitis vinifera*-vinstoksorter er modtagelige for svampesygdommene vinskimmel (*Oidium tuckeri*, *Uncinula necator*) og vinmeldug (*Plasmopara viticola*), som kom til Europa fra Nordamerika i det nittende århundrede. Regelmæssige plantebeskyttelsesforanstaltninger er derfor vigtige for de europæiske vinstoksorter. For ca. hundrede år siden forsøgte vinavlerne i forskellige europæiske lande at forene den modstandsdygtighed, som præger de amerikanske og asiatiske *Vitis*-arter, med de traditionelle europæiske sorters kvalitetsmæssige egenskaber.
- 5.2. Øget dyrkning af artskrydsede og/eller *Vitis vinifera*-sorter, som er modstandsdygtige over for meldug og skimmel, kan føre til en betydelig indskrænkning af plantebeskyttelsesforanstaltningerne. Denne indskræknings omfang afhænger i vid udstrækning af sortens modstandsdygtighed over for svamp og af vejrforholdene i vindyrkningsområdet.
- Det kan også tænkes, at de traditionelle vinavlere planter artskrydsede sorter for at nedskære produktionsomkostningerne eller for at kunne dyrke vin på vanskeligt tilgængelige steder (f.eks. stejle skråninger hvor plantebeskyttelsen er særlig vanskelig og særlig dyr). Den vigtigste grund til at benytte artskrydsede sorter og/eller *Vitis vinifera*-sorter, som er modstandsdygtige over for sygdom, er stadig den økologiske vindyrkning.
- 5.3. Oplysningerne om den nuværende brug af pesticider til vinavl og andre vigtige afgrøder kommer fra Eurostat. Fra 1992 til 1996 blev der i EU-15 brugt over 100 000 t aktive stoffer om året til vinplanter, det svarer til ca. 40 % af det samlede pesticidforbrug i hele landbrugssektoren.

- 5.4. Varieteter, som er modstandsdygtige over for meldug og skimmel og kan benyttes til fremstilling af vin af god kvalitet, skulle derfor afgjort have markedsmuligheder. I løbet af de seneste år har man i Tyskland tilplantet mere end 600 ha med den nyligt fremavlede *Vitis vinifera*-sort "Regent"², som er modstandsdygtig over for skimmel og meldug.
- 5.5. Det ville ikke blot være til nytte for den tyske vinindustri i almindelighed, ikke mindst for den økologiske vindyrkning, men også føre til en betydelig nedskæring af forbruget af fungicider.
- 5.6. I Ungarn har man allerede tilplantet mere end 8 000 ha med arts krydsede sorter, det svarer til lidt under 10 % af det samlede vinareal i Ungarn.
- 5.7. Tidligere forsøg på at gøre *Vitis vinifera* modstandsdygtig over for skadedyr og sygdomsangreb på grundlag af amerikanske sorter har ført til et stort antal arts krydsede sorter. De såkaldte direkte producerende hybrider er resultatet af disse første krydsninger, og navnet hentyder til, at de kan give drikkelig vin uden at skulle podes på en rodstok. De fleste af dem er tilstrækkelig modstandsdygtige til, at fungicidforbruget kan nedskæres betydeligt, men de giver vin af ringe kvalitet.
- 5.8. Brugen af enten mere udviklede arts krydsninger eller af sorter som Regent indebærer mulighed for en betydelige nedskæring af fungicidforbruget i fremtiden. En af de vigtigste former for udnyttelse af disse sorter bliver sandsynligvis vinfremstilling på grundlag af økologisk dyrkede druer.

² Regent er registreret i Tyskland som en *Vitis vinifera*-sort med en forholdsvis stor modstandsdygtighed over for svampesygdomme. Praktiske erfaringer med Regent viser, at brugen af plantebeskyttelsesmidler kan nedskæres med 80 % i forhold til traditionelle sorter. Det drøftes imidlertid stadig i det internationale vinkontor, om Regent er en *Vitis vinifera*-sort eller en arts krydset sort.

6. VURDERING AF VIRKNINGERNE PÅ MARKEDSBALANCEN

Hvad angår virkningerne på EU's vinmarked, kan undersøgelsens resultater i korthed gengives således:

- 6.1. Hvis forordning (EF) nr. 1493/1999 fastholder det principielle forbud mod tilplantning med vinstoksorter til vinfremstilling indtil den 31. juli 2010, bliver det samlede vinareal næppe påvirket, fordi der indføres arts-krydsede sorter til fremstilling af kvalitetsvin.
- 6.2. I betragtning af, at udbyttet af sådanne arts-krydsede sorter i så fald skal reguleres og bør svare til udbyttet af *Vitis vinifera*, vil den samlede producerede vinmængde ikke ændre sig stort, og den nuværende balance vil blive bevaret.
- 6.3. Det areal, der i EU kan tilplantes med arts-krydsede sorter, er i undersøgelsen blevet beregnet på grundlag af et indeks, der tager hensyn til en række forskellige parametre, som f.eks.:
 - tilpasning til vejrforholdene
 - økologisk landbrugspolitik
 - tilpasning til markedsbehovene.
- 6.4. På grundlag af dette indeks har undersøgelsen under hensyntagen til, at udbyttet af de arts-krydsede sorter bør svare til udbyttet af *Vitis vinifera*-sorterne, beregnet muligheden for fremstilling af kvbd-vin på grundlag af arts-krydsede sorter således:

Tabel 1 – Gennemsnitligt udbytte (i hl/ha) og anslået produktion (i hl)

	Østrig	Frankrig	Tyskland	Græken-land	Ungarn	Italien	Portugal	Spanien	UK	I alt
Gennemsnitligt udbytte	50	58	92	50	45	58	35	32	20	
5 års produktion	46 351	562 030	242 717	14 525	124 948	333 221	33 168	137 038	2 836	1 496 834
10 års produktion	92 701	1 124 061	485 433	29 050	209 486	666 442	66 336	274 077	3 672	2 951 258
20 års produktion	185 402	2 248 122	970 867	58 100	378 563	1 332 884	132 672	548 153	5 344	5 860 106

- 6.5. Hvis man går ud fra en samlet årsproduktion af kvalitetsvin på 70 millioner hl, kan de arts-krydsede sorter tegne sig for 4,2 % af den samlede produktion af kvalitetsvin efter ti år, og 4,8 % efter tyve år. Hvis man går ud fra den samlede vinproduktion (160 millioner hl), kan de tegne sig for 1,8 % af den samlede produktion efter ti år og 3,7 % efter tyve år.
- 6.6. Hvis den begrænsede nyplantningsret videreføres efter 2010, får indførelsen af arts-krydsede sorter ingen indflydelse på det samlede udbud af vin, og den nuværende markedsbalance bliver bevaret.

- 6.7. Situationen bliver en ganske anden, hvis markedet dereguleres (ingen begrænsninger for nyplantning af vin). Det gælder ikke blot arts krydsede sorter, men også *Vitis vinifera*-sorter: Det er i så fald meget vanskeligt at vurdere balancen på vinmarkedet, og en sådan vurdering var heller ikke rapportens opgave.

7. UNDERSØGELSENS KOKLUSION

- 7.1. De fleste af de arts krydsede sorter egner sig ikke til fremstilling af kvbd. På nuværende tidspunkt ser det ud til, at kun nogle få af dem kan godkendes til fremstilling af kvbd. Hvis de bliver godkendt, er det endvidere sandsynligt, at det for størstedelens vedkommende ikke er de nuværende arts krydsede sorter, der i fremtiden vil blive benyttet til fremstilling af kvbd. Desuden kunne de være yderst nyttige i forbindelse med vin, som fremstilles ved økologisk dyrkning.

8. FORSLAG

- 8.1. På grundlag af den foreliggende analyse foreslår Kommissionen indtil videre følgende fremgangsmåde:
- At forbuddet mod benyttelse af arts krydsede sorter til fremstilling af kvbd foreløbig opretholdes
 - Det vil fremme fortsat forskning i fremavl af nye arts krydsede sorter, som egner sig bedre til fremstilling af kvbd.

9. DEFINITIONER

Direkte producerende hybrider	Vinstokke med tilstrækkelig <i>Phylloxera</i> -modstandsdygtighed til at kunne dyrkes uden podning
arts krydsede sorter	Det samme som artshybrider. Sorter, som kan spores tilbage til krydsninger mellem <i>Vitis vinifera</i> -sorter og andre sorter. Af hensyn til ensartetheden tales der kun om arts krydsede sorter i rapporten
meldug og skimmel	Forskellige vinstoksvampe, som kan forvolde alvorlig skade, hvis de ikke forebygges ved behandling. Der er to hovedtyper: vinmeldug og vinskimmel
<i>phylloxera</i>	Et lille bladluslignende insekt, som angriber vinplanternes rødder
kvbd	Kvalitetsvin fra bestemte dyrkningsområder
garvesyrer	En gruppe komplekse forbindelser, som består af fenoler, hydroxysyrer og andet
sort	Underinddeling af art med fælles anatomisk og morfologisk præg, som er fremkommet enten ved naturlig eller kunstig genetisk isolation, f.eks. vegetativ formering

10. LISTE OVER SORTER, SOM ER BLEVET UDVALGT TIL UNDERSØGELSEN AF BRUGEN AF ARTSKRYDSEDE VINSORTER, OPDELT I HVIDE OG RØDE VINSORTER

- Villard blanc (hvid)
- Seyval blanc (hvid)
- Bianca (hvid)
- Zalagyöngye (=Zalas perle) (hvid)
- Medina (rød)
- Regent (rød)
- Villard noir (rød)
- Couderc noir (rød).